

Diószeghy László választmányi tag felajánlásai

1. Valaki FPF tag, vagy intézménye, ha akkreditációra szeretne beadni pedagógus továbbképzési programot, kérésre előzetesen elvégzem a megfelelőség szakértői vizsgálatát.
2. Erdélyi kirándulásokhoz szívesen adok útvonal, objektum tanácsokat. (nem szállás, és nem utaztatás intézés).
3. Határhoz egészen közeli, kis utazási igényű, rendkívül gazdag és változatos egy napos programhoz javaslat. A határ túloldalán egy 15 km x 50 km-es sávban az oktatáshoz nagyon hasznos, számos objektumot lehet a maguk valóságában megtekinteni:

Az Erdélybe utazók egyik „kapuja” a határtól mindössze 14 km-re fekvő Nagyvárad.

A Szatmárnémetibe vezető úton Nagyváradtól kb.12 km-re északra, Bihar községben, egészen ritka nevezetességet lehet megnézni. Itt magasodnak egyik legfontosabb és legnagyobb (kb. 4, 5 hektár) honfoglalás kori (IX – X sz.), a Bihari földvár halmai. Az eltelt sok évszázad ellenére a földvár védművei (150m x 115m) ma is jelentősek, 6 – 7 méter magasak. Ez volt a Bihart, illetve Nagyváradot is megalapozó első erősség, kis gyermekkorának néhány évét itt töltötte I. László királyunk. (Anonymus a földvárat eredetileg Ménmarót uralkodása központjának tartja).

Nagyvárad önmagában számos érdekességet kínál. Érdeklődésre tarthat számot a meglehetősen épen megmaradt, híres, középkori vár, amit napjainkban restauráltak. Váradon általában ellátogatnak a Barokk-palotához (katolikus Püspöki Palota), mellette a Bazilikával és a Kanonok-sorral. Azt már kevesen tudják, hogy a palota egykor növénykülönlegességekben gazdag parkjának dél-nyugati szegletében három mamutfenyő még megmaradt (sequoia). Érdemes megnézni őket, mert Európa ezen részén nem túl gyakori díszfák. Az sem köztudott, hogy Nagyvárad egykor olyan rangos nemzetközi szerepet is játszott, hogy Gregorius Peurbach osztrák csillagász a Vitéz János által állított csillagvizsgálótól számította a kezdő délkört és azzal készített térképet. A Bazilika előtt álló oroszlános Szent László szoborról sem közismert, hogy az egykor a Szent László téren állt, ami ma is a város egyik központi tere, csak ma Unirii-nak (Egyesülés) hívják és Mihai Viteazul (Vitéz Mihály) lovas szobra áll ott. Váradon általában még megnézik az Ady Múzeumot, a volt Brüll (Léda) házat, a passzázsos Fekete Sas palotát (Erdély legnagyobb szecessziós épülete), a színházat és a sétáló utcát (volt Fő utca) a múlt század elején épült szecessziós palotákkal. Érdemes tudni, hogy a Fekete Sas passzázsának déli bejáratánál működött a 20. század elején a „Bonbonnière” kabaré, ahonnan Nagy Endre és a magyar kabaré pályafutása indult

A teljesség igénye nélkül a látogatók figyelmébe ajánljuk még Váradon, a Körös parton Szacsvey Imre (az 1849 – es debreceni országgyűlés jegyzője) 1907 – ben emelt emlékművét, a volt Szent László tér dél-keleti sarkában álló „holdas” templomot (érdekes óraszerkezet segítségével mutatja a Hold éppen aktuális állását). Érdeklődésre tarthat számot a közelmúltban gyönyörűen felújított színház, amely a Fellner és Hellner vállalkozásnak egyik legsikerültebb ékszerdobozza ebben a témában. Talán nincs is vele vetekedő a történelmi Magyarország egész területén. A színházat némi szerencsével és készpénzzel előadások előtt és próbák után meg lehet nézni. A sétáló utcán (volt Fő utca) nem régen kapott helyet a Holnaposok szoborcsoportja.

Váradtól 36 km-re délre, az Arad fele vezető úton Nagyszalontára lehet látogatni, a hajdúk városába. Elég sokan meg is teszik, tekintettel a közelségére és Arany János nagy vonzerejére. A nagy költő emlékmúzeumát az úgynevezett Csonka-toronyban rendezték be. Azt már kevesen tudják, hogy a tornyot 1636 körül a valamikori Toldi vár részeként emelték, és nem volt mindig csonka. Tetejét 1658-ban vesztette el, amikor II. Rákóczi György fejedelem

parancsára – tekintettel a török veszedelemre - felgyújtották. Arról is kevesen hallottak, hogy az első reánk maradt hiteles ábrázolása Petőfi Sándortól ered, aki Aranyékat látogatta meg 1847 - ben és annyira „megfogta” a torony látványa, hogy – szerencsére – lerajzolta. Érdekességként megemlíthető, hogy Petőfi rézből készített kávéfőzőt vitt ajándékba, bizony ilyen régi szokásunk a feketézés.

Különben a tornyot az 1899. évi restaurálásakor fedték be. Szalontán meg szokták még nézni azt a házat, amelynek helyén Arany János szülőháza állt és esetleg a központ parkjában az 1901 - ben emelt Kossuth emlékművet.

De Szalontáról érdemes tudni, hogy ott született (1891) a 20. század egyik jeles magyar írója, a MTA tagja, Zilahy Lajos (szülei az ottani temetőben nyugszanak). Szalontán született (1897) Sinka István költő is, a „fekete bojtár”. Mindkét írónkra emléktábla emlékeztet.

Fekete márványtáblát állítottak Kulin György (1905 – 1989) nagyhíru csillagásznak emlékére, aki több égitestet fedezett fel, például több tíz kisbolygót. Az első kisbolygót szülővárosáról nevezte el: 1436. Szalonta.

Szalonta neves szülöttei között meg kell emlékezni Lovassy Lászlóról, (1815-1892) a 48 – as forradalom előtti mozgalmas idők országgyűlési ifjúságának jeles vezérééről. (Az Aradi úti temetőben nyugszik). Az ő nevét sokat megért emléktábla őrzi.

Szalonta meglátogatást segítheti, hogy innen nem kell feltétlenül visszamenni Váradra, mivel Méhkeréknél is van határátkelő.

Váradról Nagyszalonta fele utazva, az út jobb oldalán, a Cséffára (Cefa) vezető leágazástól, több kilométeren át felcsillan a cséffai halastó, és a helyenként a vizenyős, egészen csekély lejtésű terület lecsapolását segítő csatornák. A vidék adottságai miatt rizs termesztésével is kísérleteztek arraféle. A táj hasonló képpel folytatódik a magyar oldalon is, Geszt környékén, ami a Tiszák régi családi fészke volt. Az úttól elég távol, a határ közelében felfedezhető a „radványi sötét erdő” sávja, amely a Körös menti egykori ártéri erdők maradványa. Az erdő ma a Cséffai Természeti Park jelentős eleme a kb. 200 hektáros kiterjedésével.

Arany János jól ismerte az erdőt, járt is arra. Nem csak Nagyszalonta közelsége kapcsán, hanem munkájához kötődően is. Ugyanis Geszten 1851. májusában kezdte meg Tisza Domokos tanítását, amit októberig folytatott. Akkor elment, hogy elfoglalja nagykörösi állását. Dokumentálva van, hogy járt az erdőben, 1851. aug. 5-én, Domokos névnapjának másnapján. Sőt azt is tudjuk, hogy Laci fia is résztvett ezen a kiránduláson, ugyanis a névnapra Szalontáról áthozott gyermeket ottmarasztalták „játzópajtásnak”.

A fentiekhez kapcsolódóan:

Aki Ady iránt különösebben érdeklődik, a váradi emlékhelyeken kívül viszonylag rövid kirándulással (75 km, kb. 1, 5 ó) ellátogathat Csucsára a volt Boncza-kastélyhoz. Ma abban a későbbi író-tulajdonos, Octavian Goga emlékmúzeuma működik, de Ady emléktárgyak is vannak kiállítva. Különben a Csucsára vezető (kolozsvári) út egy része nagyon szép, a Királyhágó szerpentinjein vezet a Sebes Körös völgyének felső, összeszűkülő festői részébe.

A Dévára vezető út, a Nagyváradtól 8 km-re fekvő Félixen, termálvizéről híres gyógyfürdőhelyen keresztül halad át. Félixen kívül érdemes meglátogatni a közeli Püspökfürdőt is (Băile 1 Mai, régi feljegyzések Szt. László fürdője néven említik). Külön érdekesség, hogy még ma is működik itt Erdély legrégebbi hullámstrandja, amelynek kb. 180 éves berendezéseit osztrák mérnökök készítették. Nem véletlenül volt kedvelt hely Várad és környéke a legrégebbi idők óta, a bőven feltörő gyógyhatású termálvíz mindenkit vonzott. Különben a fürdők meleg vizét elvezető Pece-patakából töltötték fel a váradi vár árkat, amely

így télen sem fagyott be, állandóan védelmet nyújtott. A patak nevéhez kapcsolódik Várad egyik „beceneve”: Pece-parti Párizs.

A Déva fele vezető úton kb.70 km-re Nagyváradtól, Belényes (Beiuș, a közelében Béla király várának romjai) után Kisszedresnél (Sudrigiu) újabb érdekesség meglátogatására nyílik lehetőség. Kisszedresnél a főútról balra, Vasaskőfalva (Pietroasa) fele letérve lehet eljutni a Királypatak-völgyében 482 méter magasan fekvő Kiskóh-i Medvebarlanghoz (Peștera Urșilor). Vasaskőfalva irányában úgy 7 km után jobbra el kell térni Kiskóhnak (Chișcău). A kiskóhi leágazástól a barlang alatti fizetős parkolóig kb. 6 km az út. A villanyvilágításos, közel 500 méteren látogatható, különlegességnek számító barlangban idegenvezető kíséretében "civil" szerelésben lehet közlekedni a kiépített úton, legfeljebb a bent hűvössel (7 - 8 fok) kell számolni. A cseppkövekkel viszonylag gazdagon díszített barlang különlegességét az adja, hogy kéregmozgások következtében bejárata több mint 10. 000 éve lezáródott és a bent maradt barlangi medvék egy része végelgyengülésben pusztult el. Így teljesen ép csontvázat is találtak a medvék "fekvőhelyén". Ez világviszonylatban is ritka lelet. A barlangot csoportosan lehet látogatni, ennek időigénye kb. 40 perc. Csoportok a belépőjegy árából kedvezményt kaphatnak. Fotózásért, filmezésért külön díjat kell fizetni. A várócsarnok, mosdók korszerűek. A parkoló és barlang környékén számos árus kínálja portékáit, lehet alkudni is. Sok bővli mellett figyelemre méltóbb áruk is szoktak lenni, pl. CD a barlangról, újabb kiadású és egészen jó minőségű térképek.